

RAPPORT 2023

Budgetunderlag 2024 - 2026

PUBLICERAD: 2023-04-12

UPPDATERAD: –

DNR: MYH 2023/1158

ISBN: 978-91-89163-87-4

Myndigheten för yrkeshögskolan

Innehåll

Myndigheten för yrkeshögskolans förslag	2
Förslag på finansiella villkor.....	2
Inledning	3
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	4
Anslag 16 01 018 ap 001 Myndigheten för yrkeshögskolan	4
Systemvård av yrkeshögskolan	4
Regional utveckling och landsbygdsfrågor.....	4
Väl fungerande kompetensförsörjning	5
Nya behov av information om utbildningarna	8
Utökad ekonomisk uppföljning	8
Fortsatt expansion av yrkeshögskolan.....	8
Anslag 16 01 019 Statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning m m.....	9
Jämn beslutsnivå.....	9
Momskompensation.....	9
Allmänna kostnadsökningar.....	10
Permanent YH-flex	10
Försöksverksamhet	10
Systemvård – yrkeshögskolan	10
Utvecklad budgetstyrning.....	10
Bemyndiganderam anslag 16 01 019	11
Scenarier, fortsatt expansion av yrkeshögskolan	11
Anslag 16 01 019.....	11
Anslag 16 01 018 ap 001	15
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16
Anslag 17 14 002 ap 002 Bidrag till tolkutbildning.....	16
Allmänna kostnadsökningar – ökade kostnader för utbildningsanordnare	16
Bemyndiganderam anslag 17 14 002 ap 002.....	16
Avgifter och bidrag	17
Avgiftsintäkter och bidrag som disponeras.....	17
Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras	18
Anläggningstillgångar	19
Räntekontokredit	20

Myndigheten för yrkeshögskolans förslag

I detta budgetunderlag lämnar Myndigheten för yrkeshögskolan följande förslag avseende perioden 2024–2026.

Förslag på finansiella villkor

Fortsatt befintliga finansiella villkor

Räntekontokredit	5 000 tkr
Låneram	20 000 tkr
Anslagskredit för anslag 16 01 018 ap.001	3 procent
Anslagssparande för anslag 16 01 018 ap.001	3 procent
Anslagskredit för anslag 16 01 019 ap.011	5 procent
Anslagskredit för anslag 17 14 002 ap.002	3 procent
Bemyndiganderam för anslag 16 01 019 ap.011	9 700 000 tkr
Bemyndiganderam för anslag 17 14 002 ap.002	120 000 tkr

Nya finansiella villkor

Ökad nivå på anslag 16 01 018 ap.001	Ökning med 14 500 tkr (2024)
Ökad nivå för anslag 16 01 019 ap.011	3 975 636 tkr (2024)
Ökad nivå på anslag 17 14 002 ap.002	56 331 tkr (2024)

Inledning

Myndigheten lyfter i detta budgetunderlag flera frågor om yrkeshögskolans långsiktiga utveckling och finansiering, inklusive konsekvenser för förvaltningsanslaget. Förslagen avser program (längre yrkeshögskoleutbildningar), kurser (korta yrkeshögskoleutbildningar) och YH-flex. I budgetunderlaget redovisar myndigheten även tre olika scenarier för ytterligare expansion av yrkeshögskolan där vi visar på konsekvenser för behovet av medel dels för statsbidrag till utbildningarna, dels för myndighetens förvaltningskostnader.

Myndigheten lägger förslag om långsiktig finansiering för arbetet med övergripande frågor för en väl fungerande kompetensförsörjning. Utgångspunkten är regeringens instruktionsförändringar om myndighetssamverkan till sju myndigheter och det därtill kopplade särskilda regeringsuppdraget om administrativ samordning, involvering av relevanta aktörer (parter, lärosäten med flera) och initiala fokusområden. När det gäller övergripande kompetensförsörjningsfrågor finns också förslag om förstärkningar när det gäller validering/branschvalidering, ramverket för kvalifikationer och regional utveckling/landsbygdsutveckling.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Anslag 16 01 018 ap 001 Myndigheten för yrkeshögskolan

Tabell 1. Förslag till finansiering anslag 16 01 018 ap 001.

Tkr	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
Tilldelat	143 991	140 761	138 181	140 718	143 901
Ingående överföringsbelopp	12 535	5 423	3 068		
Indrag av anslagssparande	8 379	1 103			
Disponibelt överföringsbelopp	4 156	4 320	3 068		
Att disponera	148 147	145 081	141 249	140 718	143 901
Systemvård av yrkeshögskolan			3 000	5 000	7 000
Regional utveckling och landsbygdsfrågor			2 000	2 000	2 000
Väl fungerande kompetensförsörjning			9 500	12 000	12 000
Förslag till förändring av disponibla medel			14 500	19 000	21 000
Summa förslag till anslag att disponera	148 147	145 081	155 749	159 718	164 901

Systemvård av yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan har under senare år vuxit och breddats; antal årsplatser har fördubblats sedan 2014 och utbildningsformen hyser nu flera varianter, till exempel behörighetsgivande förutbildning, kurser och kurspaket och kurs på tom plats. Den tidigare försöksverksamheten avseende YH-flex permanentas och det pågår pilotverksamhet vad gäller att bedriva tolkutbildningar inom yrkeshögskolan.

För att bland annat omfattningen av myndighetens tillsyn och kvalitetsgranskning ska vara tillräcklig för att säkra kvaliteten – framför allt kopplat till variationen i utbildningarna – behövs ytterligare medelförstärkning. Vidare har tillkommande uppdrag och expansionen medfört ökade informationsmängder och ett behov av att påskynda utveckling och digitalisering av våra verksamhetssystem. Myndigheten har tagit kliv i den riktningen, det kvarstår dock behov av insatser vilket ställer krav på ytterligare resurser om myndigheten ska kunna påskynda digitaliseringen.

Myndigheten har under de senaste åren fått tillfälliga anslagsökningar och förändring av anslag under löpande år, kopplat till expansionen av yrkeshögskolan. Myndigheten har växt men inte i helt planerad takt under dessa år. Det har inneburit ett överskott för förvaltningsanslaget, huvudsakligen kopplat till personalkostnader. Myndigheten behöver en mer långsiktig ökning av anslaget då tillfälliga och kortsiktiga tilldelningar inte ger förutsättningar för vare sig kvantitativ eller kvalitativ resurs- och kompetensförsörjning för uppdraget. Från 2024 får myndigheten en minskad anslagstilldelning. Utifrån ovan beskrivning ser vi i stället behov av en ökad långsiktig och successiv anslagsökning. Vi uppskattar storleken på denna förstärkning till 3 miljoner kronor 2024, 5 miljoner 2025 och från 2026 en bestående förstärkning med 7 miljoner.

Regional utveckling och landsbygdsfrågor

I enlighet med regleringsbrevet 2022 har myndigheten under 2022 sett över våra insatser för att stötta regional utveckling och landsbygdsutveckling. Inom ramen för arbetet beslutades en inriktning för det fortsatta arbetet, denna inriktning visar hur myndigheten bidrar till en hållbar regional utveckling genom att regionala hänsyn tas och att det territoriella perspektivet genomsyrar myndighetens verksamhet.

Myndigheten ser vikten av att applicera det regionala perspektivet på myndighetens hela verksamhet. En pågående insats är arbetet med att utveckla kontakterna med regionala aktörer gällande yrkeshögskolan och inom arbetet med validering. Även i frågor som rör kvalifikationsramverket är dialog och kontakter med regionala aktörer av vikt och bör utvecklas. Ökad regionala kontaktytor och samverkan med regionala aktörer ger bättre underlag för att bedöma regionala behov av utbildningar inom yrkeshögskolan men också ett mer anpassat stöd vad gäller valideringsfrågor och stöd till arbetslivet att utforma kvalifikationer.

Detta ställer krav på resurser för att myndigheten ska kunna föra dialoger, genomföra kunskaps- och informationsutbyte med andra myndigheter och de 21 regionerna. Bedömt behov är en förstärkning med två heltider för arbetet med regionala frågor och kontakter. Myndigheten bedömer att förvaltningsanslaget bör öka med 2 miljoner kronor fortlöpande från och med 2024 för detta ändamål.

Väl fungerande kompetensförsörjning

Regeringen har i instruktionsförändringar och särskilda uppdrag indikerat tydliga ambitionshöjningar när det gäller myndighetssamverkan avseende en väl fungerande kompetensförsörjning. Vidare har en ny förordning om validering införts och myndigheten har genom instruktionsförändring fått ett främjandeuppdrag när det gäller validering. Även förordningen om ramverket för kvalifikationer (SeQFF) har reviderats.

Myndigheten föreslår mot bakgrund av ovanstående en ökning av anslaget enligt nedanstående tabell. Efter tabellen utvecklas kort motiven till de i tabellen ingående förslagen på verksamhet och finansiering.

Tabell 2. Väl fungerande kompetensförsörjning.

	2024	2025	2026
Myndighetssamverkan och samverkansarenor	3 500	5 000	5 000
Validering/Branschvalidering	3 000	4 000	4 000
Nationell samordningspunkt för EQF och SeQF	3 000	3 000	3 000
Väl fungerande kompetensförsörjning	9 500	12 000	12 000

Myndighetssamverkan och samverkansarenor

Sedan 2022 har sju myndigheter i uppdrag att samverka kring kompetensförsörjning och livslångt lärande, sex av dem i form av en förändring av myndigheternas instruktioner (Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, ESF-rådet och Arbetsförmedlingen) och en myndighet (Tillväxtverket) i form av uppdrag i sitt regleringsbrev. Vi har därutöver ett särskilt regeringsuppdrag kring administrativ samordning av myndighetssamverkan vilket inkluderar några riktlinjer för arbetet. Detta uppdrag ska redovisas i mars 2023 och då kommer myndigheterna gemensamt beskriva utfört arbete samt hur samverkan kan fortgå. För myndighetssamverkan har hittills inga särskilda budgetmedel avsatts, inte heller för uppdraget att administrativt samordna samarbetet.

Efterfrågan på och behovet av en myndighetsstruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande har varit tydligt under flera år. Behovet har bland annat lyfts i regeringens samverkansprogram för kompetensförsörjning och livslångt lärande och utredningar som Arbetsmarknadsutredningen och Valideringsdelegationen har lämnat olika förslag på organisering av samordning för kompetensförsörjning. Det idag pågåendet arbetet med myndighetssamverkan för kompetensförsörjning svarar mot detta behov. De externa samverkansarenor som börjat skapas kommer att kunna förstärka arbetet på nationell nivå med övergripande kompetensförsörjningsfrågor.

Det finns, med några undantag, inte några nationella samverkansorgan för branscher/sektorer med företrädare för arbetslivet och myndigheter med flera som behandlar mer specifika frågor om kompetensförsörjning. Arbetet i myndighetssamverkan har tydliggjort behovet av sådana samverkansorgan för att effektivisera arbetet med arbetslivets kompetensförsörjning och livslångt lärande. Regeringen har givit särskilda uppdrag inom några områden, till exempel inom vårdsektorn och spets-IT. Det nya omställningsstudiestödet och övriga insatser kring omställning och livslångt lärande förstärker behoven av nationellt övergripande samverkansstrukturer. Det finns också behov av att säkra ett samarbete mellan nationella samverkansarenor och regionala strukturer för samverkan kring kompetensförsörjning.

En naturlig väg att hantera en systematisk samverkan är att Myndigheten för yrkeshögskolan ges ett fortsatt samordnande uppdrag när det gäller myndighetssamverkan och samverkansarenor.

För att fortsatt kunna bedriva och utveckla ett samordnande arbete i myndighetssamverkan behövs resurser. Resursbehovet är beroende av vilka uppgifter som ska utföras och vilken ambitionsnivå som sätts. Vi bedömer att en rimlig initial nivå är att fortsätta det arbete som påbörjats och utveckla det med att bland annat etablera externa samverkansarenor där parter, branscher, regioner, lärosäten och myndigheter med flera träffas regelbundet för att stämma av frågor om kompetensförsörjning och livslångt lärande. Andra uppgifter som behöver resurssättas är främst att ta fram gemensamma underlag och möjliga insatser, koordinera berörda myndigheters planer och aktiviteter, samverka med parter och branscher samt att påbörja arbetet med att följa upp och redovisa läget kring kompetensförsörjningsfrågor och livslångt lärande. Med en sådan ambitionsnivå bedömer vi att resurser i storleksordningen tre till fem årsarbetskrafter behövs för att hålla samman och driva myndighetssamverkan och externa samverkansarenor. Vi beräknar att det behövs tillföras medel på 3,5 miljoner kronor för 2024 och därefter 5 miljoner kronor årligen. Av detta bedömer vi att 1 miljon kronor per år är kostnader utöver personalkostnader.

Validering och branschvalidering

Myndigheten ska från 2023, enligt förändring i förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan, följa, stödja och samordna utvecklingen av validering nationellt och regionalt inom utbildningsområdet och i arbetslivet. Myndigheten ska även sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering samt bidra till en långsiktig kunskapsuppbyggnad för utförare av validering. Myndigheten tolkar detta som ett bredare och utökat ansvar jämfört med det tillfälliga särskilda regeringsuppdrag som myndigheten haft tidigare. Myndigheten bedömer att det behövs utökade medel för att möta det utvidgade uppdraget och föreslår att regeringen tillför medel till myndigheten för främst information och kunskapsutbredning samt för att utveckla insatser för långsiktig kunskapsuppbyggnad.

Uppdragen att sprida kunskap och bidra till kunskapsuppbyggnad både inom utbildningsområdet och arbetslivet ska också ses i ljuset av den nya Valideringsförordningen (2022:1549). Den nya regleringen innebär att informationsmaterial av olika slag behöver revideras, uppdateras och spridas under överskådlig tid. Som exempel kan nämnas att det sedan 2017 har funnits en grundläggande webbutbildning framtagen av Skolverket för de som arbetar operativt med validering. Innehållet i utbildningen har omfattat såväl branschvalidering som validering inom utbildningsväsendet. Denna webbutbildning har tagits bort då innehållet inte stämmer överens med de nya regleringarna i lag och förordning och behovet av att ta fram en ny utbildning anpassad till nu gällande regelverk bedöms som stort.

Utöver de resurser som idag finns bör minst en heltid liksom medel för kostnader för utveckling och framtagande av informationsmaterial och utbildningsmöjligheter för

utförare av validering tillföras. Detta beräknas sammantaget till 1,5 miljoner kronor 2024 och 2,5 miljoner kronor per år fortvarigt.

Myndigheten har under flera år, inom det socialfondsfinansierade projektet *Branschvalidering operativ och strategisk samverkan* (BOSS) arbetat tillsammans med branscher för att kartlägga yrkesroller, identifiera kompetensbehov och utforma kvalifikationer för att utveckla branschvalideringsmodeller. Projektet avslutas våren 2023, vilket innebär en tydligt minskad resursram (projektet har omfattat 3–5 miljoner kronor per år). Myndigheten har samtidigt för avsikt att implementera det arbetssätt och de aktiviteter som man bedömer har haft störst effekt för den positiva utvecklingen av branschvalideringsmöjligheter för yrkesroller och nivåplacerade kvalifikationer.

Branschens intresse för, och användning av, branschvalidering har ökat. Allt fler branscher arbetar nu aktivt med kvalifikationer och valideringsmodeller. Branschens utmaningar vad gäller kompetensförsörjning tillsammans med införandet av omställningsreformen har bidragit till ökad efterfrågan på information om och stöd för hur branschvalidering kan användas som verktyg i omställning och för kompetensförsörjning. För myndigheten handlar det dels om att kunna möta branschernas behov genom att arrangera konferenser, workshops och möten om branschvalidering och branschvalideringsmodeller, dels om att bidra till att kvaliteten i branschernas arbete säkras.

Myndigheten bedömer att förvaltningsanslaget behöver öka för att ge ett relevant stöd för att fortsatt främja utvecklingen av branschvalidering. En miniminivå efter BOSS skulle, utöver de resurser som idag avsätts, vara en heltid och omkostnader vilket skulle motsvara 1,5 miljoner kronor per år.

Nationell samordningspunkt för EQF och SeQF

Myndigheten är utsedd av regeringen att vara den nationella samordningspunkten (NSP) för den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF). I den uppgiften ingår att främja användningen av både EQF och den nationella referensramen (SeQF) och att föra den europeiska referensramen närmare enskilda och organisationer. Målet är att öka kännedomen och användandet av SeQF och verka för att successivt öka antalet nivåplacerade kvalifikationer, vilket i sin tur bidrar till ökade möjligheter för validering samt underlättar omställning, matchning och rörlighet på arbetsmarknaden.

Myndigheten bedömer att arbetet behöver förstärkas för att vi ska kunna svara upp mot den ökande efterfrågan av stöd i användandet av referensramen. Den nya valideringsförordningen bedöms öka behoven av stöd och kommunikationsinsatser. Även behovet av och möjligheter till omställning bidrar till att öka behovet av kompetensutveckling och validering som är kopplade till kvalifikationer som har en fastställd nivå i den nationella referensramen (SeQF).

Inom ramen för regeringsuppdraget om en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande har myndigheten fått i uppdrag att utveckla en kvalifikationsdatabas för att stärka datainfrastrukturen för livslångt lärande. Databasen ska omfatta både kvalifikationer vilkas nivåer regleras direkt i förordning och kvalifikationer vilkas nivåer har beslutats av myndigheten i enlighet med förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Syftet är att utveckla användningen och öka nyttan av Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF). Kvalifikationsdatabasen är central för den fortsatta implementeringen och för att öka kännedomen om SeQF. Arbetet med uppdraget och utvecklingen av databasen finansieras med projektmedel via Vinnova under 2022–2023.

Myndigheten föreslår ett ökat anslag motsvarande en årsarbetskraft (utöver den befintliga heltidsresurs som finansieras till 75 procent av EU-medel) samt medel avseende kommande drifts- och förvaltningskostnader för kvalifikationsdatabasen. Detta i syfte att ge bättre förutsättningar för fortsatt användning av kvalifikationsramverket och för att

långsiktigt förvalta SeQF-databasen. Kostnaden bedöms till 3 miljoner kronor per år från 2024 (1 miljon för en årsarbetskraft och 2 miljoner avseende databasen). Det finns i nuläget dock stora osäkerheter vad gäller kostnader för kvalifikationsdatabasen.

Nya behov av information om utbildningarna

Regeringen har börjat efterfråga en ny sorts information om utbildningar inom yrkeshögskolan. Det gäller främst det särskilda regeringsuppdraget om utbildning för klimatomställning. Normalt sett är utbildningarna knutna till en utbildningsinriktning eller ett mer övergripande utbildningsområde genom kodning via SUN. Nu efterfrågas uppgifter om förekomsten av klimatutbildningar, oavsett utbildningsinriktning och -område. För att kunna ta fram sådan information behöver varje utbildning föras med märkning med flera karakteristika, något som inte är gjort hittills avseende varken befintliga eller tidigare utbildningar.

Det tillkommande behovet av information leder till att myndigheten i nuläget får göra manuella sammanställningar när informationen efterfrågas, alternativt utveckla it-stöd för att förse utbildningarna med märkningar så att informationen kan redovisas varje gång den efterfrågas. Ska myndigheten också kunna identifiera informationen i befintliga utbildningar (det vill säga inte bara utbildningar som försetts med märkning efter att ett it-stöd utvecklats) uppstår ett tillfälligt resursbehov för att märka även dessa utbildningar. Myndigheten kan återkomma med en närmare specifikation av uppkommit medelsbehov utifrån ovanstående, detta beror på såväl ambitionsnivå som metod.

Utökad ekonomisk uppföljning

Myndigheten har nyligen redovisat ett särskilt regeringsuppdrag om en påtagligt utökad uppföljning när det gäller kostnader och intäkter hos utbildningar inom yrkeshögskolan. Myndigheten har hittills valt en låg ambitionsnivå och därmed prioriterat andra delar av systemstöd och administration av yrkeshögskolan.

Myndighetens redovisning av regeringsuppdraget konstaterar att en ambitionshöjning i form av en årlig uppföljning på omgångsnivå skulle kosta cirka en halv miljon kronor. En sådan högre ambitionsnivå skulle medföra att myndigheten behöver omprioritera inom befintlig ram alternativt att kostnaden finansieras genom ett högre förvaltningsanslag.

Fortsatt expansion av yrkeshögskolan

I kommande avsnitt i detta dokument visar myndigheten tre scenarier där yrkeshögskolan expanderar med 5 000, 10 000 respektive 25 000 platser till år 2030. Expansion av yrkeshögskolan skulle medföra ett behov av förstärkning av förvaltningsmedlen, detta behov redovisas i tabell 10.

Anslag 16 01 019 Statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning m m

Tabell 3. Förslag på anslagstilldelning för anslag 16 01 019 ap 011.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Tilldelat	3 501 636	3 468 636	3 763 636	3 763 636	3 763 636
Ingående överföringsbelopp	55 290	71 382			
Indragning	55 290	41 382			
Disponibelt överföringsbelopp		30 000			
Att disponera	3 501 636	3 498 636	3 763 636	3 763 636	3 763 636
Jämn anslagstilldelning			90 000	57 000	54 000
Momskompensation			17 000	17 000	17 000
Allmän kostnadsökning			76 000	76 000	76 000
YH-flex			29 000	40 000	40 000
Förslag till förändring av disponibla medel			212 000	190 000	187 000
Summa förslag till anslag att disponera	3 501 636	3 498 636	3 975 636	3 953 636	3 950 636

Tabell 4. Anslagstilldelning för anslag 16 01 019 ap 003.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Tilldelat	346 000	275 000			
Ingående överföringsbelopp					
Indragning					
Disponibelt överföringsbelopp					
Att disponera	346 000	275 000	0	0	0
Förslag till förändring av disponibla medel					
Summa förslag till anslag att disponera	346 000	275 000	0	0	0

Not: Anslaget 16 01 019 ap 003 upphör 2023, tabellen ovan är med för att ge en komplett bild av utfall och prognos för helheten på anslag 16 01 019.

Jämn beslutsnivå

För att myndigheten fortsatt ska kunna hålla en jämn nivå på antalet utbetalda årsplatser finns ett behov av att öka det tilldelade anslaget åren 2024–2026 med 90, 57 respektive 54 miljoner kronor. Detta är en effekt av att myndigheten i januari 2023 – som en följd av villkoren i Återhämtningsplanen (RRF) – beviljade fler utbildningar än vad tidigare var planerat. Detta innebär i sin tur att myndigheten med nuvarande medel inte kan bevilja lika många utbildningar 2024 som tidigare planerat då en del av medlen redan är in-tecknade på grund av det höga antalet beviljade utbildningar 2023.

Momskompensation

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 och i vårändringsbudgeten 2022 ökat anslaget för att anordnare inom yrkeshögskolan och inom konst- och kulturutbildningar ska kunna få kompensation för ökade momskostnader till följd av förändrad rättstillämpning (momsundantaget har förändrats efter domar i EU-rätten och därmed nya riktlinjer inom Skatteverket).

I budgetpropositionen för 2023 tillfördes medel för samma ändamål. Det tillförda beloppet motsvarar dock inte det belopp som redovisades i Budgetunderlag 2023–2025, vilket använts som underlag i budgetpropositionen 2022 och vårändringsbudgeten 2022. Det som förmodligen saknas är att omvandla halvårs- till helårseffekt. Under 2023 kan detta hanteras genom att myndigheten får ta med sig 30 miljoner kronor av överskottet.

Myndigheten föreslår dock att ytterligare 17 miljoner kr tillförs anslaget från och med 2024 så att anslaget fullt ut täcker ökade kostnader för momskompensation.

Allmänna kostnadsökningar

Inflationen under 2022 var cirka 9 procent vilket medför en kostnadsökning för anordnarna som myndigheten inte kan kompensera. Vi kan konstatera att kostnadsutvecklingen 2022–2023 har haft och har fortsatt betydelse för finansieringen av utbildningar inom de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för.

Riksbankens inflationsmål är två procent, och de flesta prognoser från aktörer inom finanssektorn bedömer att inflationen kommer att ligga runt den nivån 2024–2026. Myndigheten ser att det vore önskvärt att statsbidraget till utbildningarna ökar i samma takt som utvecklingen av den allmänna kostnadsbildningen. Antalet utbildningar med statsbidrag som myndigheten kan bevilja på sikt minskar om medlen för stöd till utbildningarna inte räknas upp. En justering utifrån förändrade ekonomiska förutsättningar är även en viktig del i att säkra kvaliteten i utbildningarna över tid.

En kompensation för en bedömd inflation på två procent under perioden 2024–2026 motsvarar cirka 76 miljoner kronor årligen. Vid en kompensation för allmänna kostnadsökningar behöver även villkoret för anslagsposten som får användas för utgifter för statligt stöd enligt förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar justeras.

Permanent YH-flex

Regeringsuppdraget om försöksverksamhet med YH-flex avslutas 2022 och ska slutredovisas till regeringen under 2023. Myndigheten ser att det finns både behov och efterfrågan på denna typ av utbildning och bedömer att YH-flex bör vara en ordinarie variant av yrkeshögskolan. Kostnaden under 2022 var 23 miljoner kronor. Myndigheten föreslår att anslaget ökar med 29 miljoner kronor för 2024 och 40 miljoner för 2025 och framåt.

Försöksverksamhet

Myndigheten föreslår en villkorsändring som gör det möjligt att använda anslaget till en mycket begränsad försöksverksamhet inom yrkeshögskolan. Medlen skulle – efter ansökan, prövning och beslut – utbetalas till anordnare av yrkeshögskoleutbildning som bedriver försök som beslutats av myndigheten.

Systemvård – yrkeshögskolan

Regeringen har i direktivet till *utredningen om framtidens yrkeshögskola* pekat på några andra viktiga områden för att vårda och utveckla yrkeshögskolan. Det gäller till exempel behovet av mer centrala, gemensamma inslag i ansökan till utbildningar inom yrkeshögskolan vilket idag sköts av varje anordnare för sig. Ett annat exempel är möjligheten att samla antagnings- och studiedokumentationsfrågor för alla eftergymnasiala utbildningar för att effektivisera, öka kvalitet och underlätta för sökande och studerande. Sådana förändringar skulle bidra till att skapa bättre förutsättningar för kommande expansioner av yrkeshögskolan. Det är viktigt att lyfta att anordnarna idag får utföra ett omfattande arbete när det gäller ansökan, behörighetsprövning, urval och antagning (antalet ansökningar har ökat från 90 000 till 220 000 sedan 2017).

Utvecklad budgetstyrning

Myndigheten har tidigare lyft behov av att utveckla budgetstyrningen av yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningarna för att undvika att budgetramen ett specifikt år påverkar möjligheten att besluta om ett jämnt antal platser i yrkeshögskolan över tid. Det behovet kvarstår. Frågan utreds av utredningen om en framtida yrkeshögskola, men i

avvaktan på förslag därifrån skulle en möjlighet att föra vissa över- och underskott mellan åren underlätta den ekonomiska planeringen över tid.

Bemyndiganderam anslag 16 01 019

Tabell 5. Beställningsbemyndigande Anslag 1:19 ap. 011 Statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning m m.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027-2031
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Ingående åtaganden	8 652 904	8 804 197	9 500 000	-	-	-
+ Nya åtaganden	4 238 153	4 192 000	3 961 000	-	-	-
- Infriade åtaganden	-4 086 860	-3 496 197	-3 761 000	-3 500 000	-3 226 000	-2 974 000
Varav infriade åtaganden av utestående åtaganden 2023	-	-	-3 761 000	-3 044 000	-2 157 000	-538 000
Utestående åtaganden vid årets slut	8 804 197	9 500 000	9 700 000	-	-	-
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	9 425 000	9 700 000	9 700 000	-	-	-

Villkor: Angivna belopp för infriade åtaganden är indikativa

Tabell 6. Äldre beställningsbemyndigande Anslag 1:19 ap. 003 Statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning m.m. RRF.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027-2031
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Ingående åtaganden	0	275 000	0	-	-	-
+ Nya åtaganden	275 000	-	-	-	-	-
- Infriade åtaganden	0	-275 000	0	0	0	0
Utestående åtaganden vid årets slut	275 000	0	0	-	-	-
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	275 000	-	-	-	-	-

Villkor: Angivna belopp för infriade åtaganden är indikativa

Anslaget 16 01 019 ap 003 – och det anslagets bemyndiganderam – fasas ut 2023. Därav uppkommer ett behov 2024 att öka bemyndiganderamen för anslaget 16 01 019 ap 011.

Scenarier, fortsatt expansion av yrkeshögskolan

Anslag 16 01 019

En successiv utökning av antalet platser i yrkeshögskolan skulle kunna genomföras parallellt med att utbildningssystemet vårdas och utvecklas. Det finns flera olika insatser som bör genomföras för att säkra att en fortsatt volymökning sker med bibehållen kvalitet och resultat.

Yrkeshögskolan har fördubblat sin volym 2014–2021. Uppföljningsdata visar hittills att detta i allt väsentligt skett med bibehållen kvalitet och goda resultat. Det kan inte uteslutas att det fortfarande kan finnas pandemieffekter i uppföljningsdata, men den övergripande bilden är att resultaten i allt väsentligt motsvarar hur det såg ut före pandemin. Drygt 9 av 10 är i jobb inom ett år efter examen. Examinationsgraden har förvisso minskat något, men inte som en följd av expansionen. Antalet ansökningar till utbildningarna har ökat kraftigt (140 procent) under perioden 2017–2021 och antalet behöriga sökande per plats har ökat och är nu 2,2. Nyttjandegraden – det vill säga hur stor del av beslutat statsbidrag som nyttjas av anordnarna – har ökat över längre tid,

samtidigt har andelen inställda omgångar och outnyttjade platser vid start minskat (särskilt tydligt under pandemin). Vid uppföljningen av 2022 ser vi nu också tydligt att antalet examinerade ökar som en följd av expansionen; det tar några år innan ökad volym visar sig i fler färdigutbildade.

Riksrevisionen har granskat yrkeshögskolan och kommit fram till att den i allt väsentligt fungerar så som riksdagen beslutat och Myndigheten för tillväxtanalys har undersökt yrkeshögskoleutbildningens effekter på studenternas löneutveckling och arbetsmarknadsanknytning och visar på positiva effekter totalt, men också för både äldre och yngre samt för kvinnor och män. För att bedöma yrkeshögskolans ekonomiska värde för samhället har Myndigheten för tillväxtanalys även gjort en så kallad nyttokostnadsanalys och beräknar internräntan – avkastningen på utbildningsformen - till cirka 7 procent. SCB redovisar att 41 procent av de antagna till yrkeshögskolan 2018 har föräldrar med eftergymnasial utbildning, jämfört med 37 procent i hela befolkningen och 60 procent bland högstskolenybörjarna samma år. Vidare är könsfördelningen jämn totalt sett i yrkeshögskolan. Den är dock mycket ojämn inom de olika utbildningsområdena.

Arbetslivets organisationer och många branscher pekar i flera rapporter på ett behov av fortsatt expansion av yrkeshögskolan. Myndighetens egna bedömningar av arbetslivets behov av yrkeshögskolekompetens pekar mot att behovet är större än vad dagens nivåer tillåter inom många branscher/yrkesroller. Antalet inkomna ansökningar om att få bedriva YH-program är förhållandevis jämn över tid, även om det kan ske stora svängningar mellan enskilda år. Samtidigt lyfter anordnarna att de i sina kontakter med det lokala och regionala arbetslivet upplever att det finns ett stort behov av fler utbildningar och platser. Av antalet ansökningar beviljas mellan 30 till 40 procent, och det finns ansökningar som skulle kunna beviljas om myndighetens budgetram så tillät. Även införandet av omställningsstudiestödet tyder på en stor efterfrågan på yrkeshögskoleutbildningar; ungefär hälften av de omställningsstudiestöd som beviljats är studiestöd för yrkeshögskoleutbildningar.

En ytterligare expansion med bibehållen kvalitet är också avhängig av att systemstöd och systemvård fungerar ändamålsenligt. Myndigheten har tidigare lyft fram flera förslag om systemstödande åtgärder i ett numera avsevärt större utbildningssystem vilka nu utreds i utredningen om framtidens yrkeshögskola.

Tillsammans visar detta att en fortsatt expansion av yrkeshögskolan är önskvärd och möjlig. Utmaningarna vid en fortsatt expansion är främst arbetslivets engagemang (inklusive möjligheten att erbjuda LIA-platser) och att attrahera behöriga sökanden, men också behoven av systemstöd och systemvård.

Förutsättningar för expansion

I tabellerna 7–9 och diagrammen 1–3 nedan redovisar vi preliminära beräkningar för ytterligare expansion av yrkeshögskolan: ökningarna med 5 000, 10 000 respektive 25 000 årsplatser under en tidsperiod på sju år. En expansion omfattande 25 000 platser som sker på mindre tid än sju år bedömer vi innebära risker när det gäller yrkeshögskolesystemets kvalitet och resultat. En kort tidsperiod för att nå en ny nivå årsplatser innebär att antalet nya utbildningar och studerande måste öka mycket kraftigt framför allt i början av perioden. Det är troligt att myndigheten inte skulle kunna besluta om så många nya platser om kvaliteten ska kunna bibehållas, vilket skulle medföra att hela budgetramen inte skulle kunna nyttjas. En kort genomförandeperiod innebär också kraftiga svängningar i antalet nya platser som behöver tillföras varje år. Myndigheten behöver även ta hänsyn till längd och inriktning i de befintliga besluten för att utbildningsutbudet på bästa sätt ska motsvara arbetslivets behov vilket skulle försvåras vid en snabb expansion.

Beräkningsgrunder/antaganden

De tre scenarierna som presenteras visar totala ramen för hela anslaget, vilket innebär att kurser inom yrkeshögskolan (korta utbildningar) är inkluderade, liksom konst- och kulturutbildningar.

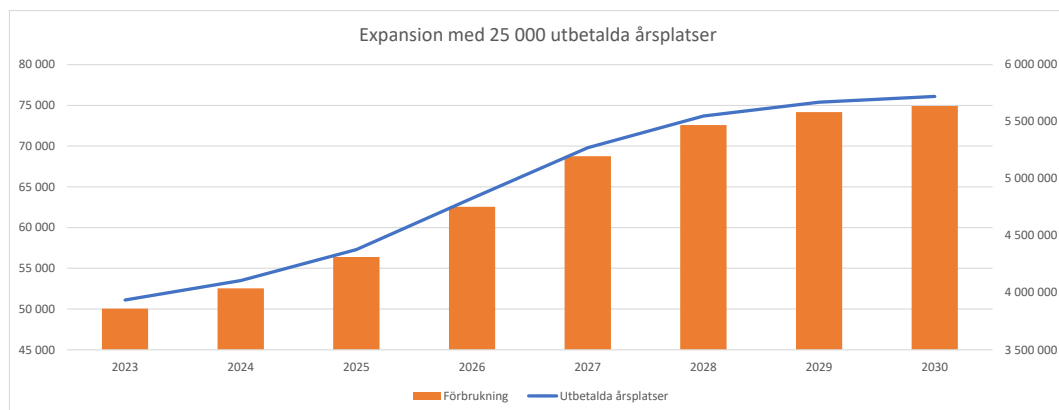
Beräkningarna utgår från snittkostnaden för en plats inom yrkeshögskolan 2021 som sedan har räknats upp för momskompensation. Snittkostnad per årsplats är då 68 000 kronor.

I scenarierna har uppräknig för ökade pris- och lönekostnader inkluderats. Beräkningarna här utgår från att kostnadsökningarna generellt blir två procent årligen, vilket är i nivå med inflationsförväntningarna under perioden 2024–2026.

Vi redovisar här inte påverkan på bemyndiganderamen – en sådan beräkning kan myndigheten återkomma med. Vidare utgår vi i beräkningarna från att volymen för Konst- och kulturutbildningar inte förändras. Om så blir fallet kommer takbeloppet för dessa utbildningar att behöva höjas.

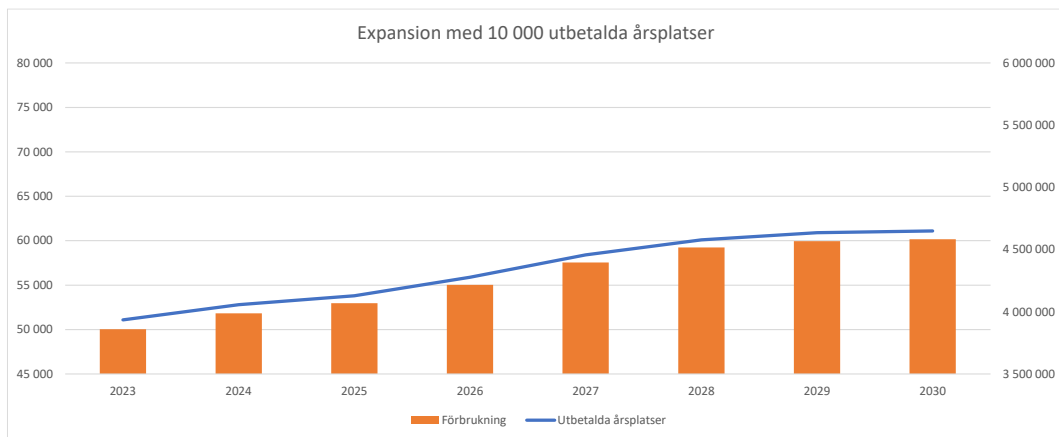
Tabell 7. Expansion med 25 000 årsplatser fram till 2030.

Anslag 16 01 019	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tkr	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Ingående prognos	3 780 000	3 784 000	3 826 000	3 760 000	3 742 000	3 769 000	3 792 000	3 787 000	3 772 000
Expansion			133 000	468 000	919 000	1 326 000	1 571 000	1 688 000	1 755 000
Allmän kostnadsökning		76 000	79 000	85 000	93 000	102 000	107 000	109 000	111 000
Ny prognos på resursförbrukning		3 860 000	4 038 000	4 313 000	4 754 000	5 197 000	5 470 000	5 584 000	5 638 000

Diagram 1. Expansion med 25 000 årsplatser fram till 2030.**Tabell 8. Expansion med 10 000 årsplatser fram till 2030.**

Anslag 16 01 019	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tkr	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Ingående prognos	3 780 000	3 784 000	3 826 000	3 760 000	3 742 000	3 769 000	3 792 000	3 787 000	3 772 000
Expansion		0	85 000	229 000	391 000	541 000	636 000	691 000	721 000
Allmän kostnadsökning		76 000	78 000	80 000	83 000	86 000	89 000	90 000	90 000
Ny prognos på resursförbrukning		3 860 000	3 989 000	4 069 000	4 216 000	4 396 000	4 517 000	4 568 000	4 583 000

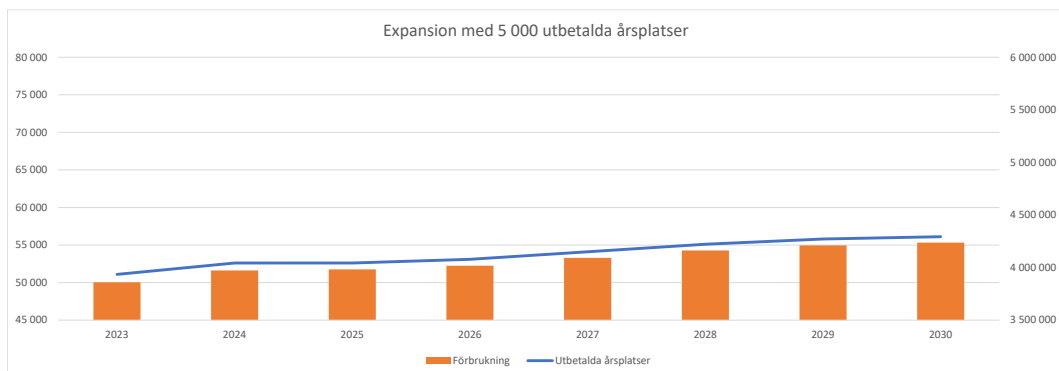
Diagram 2. Expansion med 10 000 årsplatser fram till 2030.

Tabell 9. Expansion med 5 000 årsplatser fram till 2030.

Anslag 16 01 019	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Tkr	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Ingående prognos	3 780 000	3 784 000	3 870 000	3 760 000	3 742 000	3 769 000	3 792 000	3 787 000	3 772 000
Expansion			24 000	145 000	196 000	244 000	288 000	341 000	382 000
Allmän kostnadsökning			78 000	78 000	79 000	80 000	82 000	83 000	83 000
Ny prognos på resursförbrukning		3 784 000	3 972 000	3 983 000	4 017 000	4 093 000	4 162 000	4 211 000	4 237 000

Diagram 3. Expansion med 5 000 årsplatser fram till 2030.

Anslag 16 01 018 ap 001

En avgörande förutsättning för yrkeshögskolesystemets funktion är att myndigheten har de resurser som behövs för att hantera fler utbildningar, ärenden och studerande och att resurserna finns disponibla för förberedelser och för arbetet när expansionen ska genomföras. I tabellen nedan redovisar vi hur de olika scenarierna påverkar behovet av ökning respektive år (i förhållande till 2023 års nivå) av medelstilldelning på förvaltningsanslaget. Tabellen nedan visar enbart effekten av en expansion, de övriga medelsbehoven enligt tidigare avsnitt i detta budgetunderlag är inte inkluderade. Beräkningarna nedan kan specificeras vid behov.

Tabell 10. Behov av ökning av anslag 16 01 018 ap. 001

Tkr	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Expansion, 5 000 årsplatser	1 000	2 000	3 100	4 100	5 100	6 200	7 200
Expansion, 10 000 årsplatser	2 100	4 100	6 200	8 200	10 300	12 300	14 400
Expansion, 25 000 årsplatser	4 100	8 200	12 300	16 400	20 500	24 600	28 800

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Anslag 17 14 002 ap 002 Bidrag till tolkutbildning

Tabell 11. Anslag 17 14 002 ap 002, Bidrag till tolkutbildning.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Tilldelat	60 331	48 831	55 331	57 331	57 331
Ingående överföringsbelopp	7 264	12 364			
Indrag av anslagssparande	7 264	12 364			
Disponibelt överföringsbelopp					
Att disponera	60 331	48 831	55 331	57 331	57 331
Allmän kostnadsökning			1 000	1 000	1 000
Förslag till förändring av disponibla medel			1 000	1 000	1 000
Summa förslag till anslag att disponera	60 331	48 831	56 331	58 331	58 331

Utvecklingen inom tolkområdet är fortsatt svårbedömd. Osäkerhetsfaktorerna är många, bland annat vad förslagen i tolkutredningen kommer att leda till och hur försöksverksamheten inom yrkeshögskolan påverkar tolkutbildningarna.

Kostnaderna kommer att öka som en följd av ändrade bidragsnivåer till anordnarna. Detta bedöms dock rymmas inom nuvarande budgetramar åren 2024–2026.

Allmänna kostnadsökningar – ökade kostnader för utbildningsanordnare

Analogt med resonemanget vad gäller anslaget för statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning med mera, ser vi att det vore önskvärt att anslaget för tolkutbildning justeras för en allmän kostnadsökning. En kompensation för denna bedömda kostnadsökning på två procent motsvarar cirka 1 miljon kronor årligen.

Bemyndiganderam anslag 17 14 002 ap 002

Tabell 12. Beställningsbemyndiganden Anslag 17 14:2 ap. 002 Bidrag till tolkutbildning.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026	2027-2029
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Ingående åtaganden	72 423	99 088	86 000	-	-	-
+ Nya åtaganden	81 578	56 000	86 000	-	-	-
- Infriade åtaganden	-54 912	-69 088	-52 000	-57 000	-47 000	-16 000
<i>Varav infriade åtaganden av utestående åtaganden 2023</i>	-	-	-52 000	-29 000	-3 000	-2 000
Utestående åtaganden vid årets slut	99 088	86 000	120 000	-	-	-
Tilldelat/förslaget bemyndigande	120 000	120 000	120 000	-	-	-

Villkor: Angivna belopp för infriade åtaganden är indikativa.

Avgifter och bidrag

Avgiftsintäkter och bidrag som disponeras

Tabell 13. Avgiftsintäkter och bidrag som disponeras.

Tkr	2022		2023		2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Avgiftsintäkter	428	250	250	300	300		
Bidrag	11 170	9 600	600	500	500		

Utfallet för 2022 och prognosen för 2023 avseende bidrag avser framför allt ett delfinansierat EU-projekt. Beräkningarna 2024–2026 är en bedömning av fortsatt bidrag kopplat till SeQF.

Tabell 14. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras.

Tkr	Utfall +/- t.o.m. 2022	Prognos +/- 2023	Intäkt 2024	Kostnad 2024	+/- 2024	Ack +/- utgå. 2024
Avgiftsfinansierad verksamhet						
Ansökningsavg för referensram för kvalifikationer (SeQF)	0	0	250	250	0	0

Regeringen har beslutat om förändringar när det gäller avgiften för ansökan om inplacering enligt SeQF och om ändrat villkor i regleringsbrevet. Detta förväntas leda till att intäkterna och kostnaderna harmonierar mer än idag och om det blir underskott kan dessa täckas med förvaltningsanslaget. I utfallet till och med 2022 har myndigheten täckt underskott med förvaltningsanslaget om totalt 1 760 tkr vilket lett till att ackumulerat underskott till och med 2022 uppgår till 0. Vi räknar med en täckning av underskott på ca 200 tkr per år.

Med dessa förändringar kan myndigheten hantera den osäkerhet i intäkter som är en följd av regelverk och styrning, åtminstone på kort sikt. Det nya villkoret behöver vara oförändrat de kommande åren, samtidigt som intäkterna till följd av den nya avgiftsnivån följs upp.

Att göra en prognostisering av antalet ansökningar under kommande år är inte okomplicerat. Myndigheten bedömer dock att antalet kommer att stabiliseras på en nivå runt 20–25 ansökningar

Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras

Tabell 15. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras.

Tkr	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
Inkomsttitel 2552, Uppdragsverksamhet	81	90	90	90	90

Myndigheten bedömer att intäkterna för avgifter från anordnare som bedriver uppdragsutbildningar kommer att stabiliseras på ungefär den nivå som blev utfallet 2022.

Tabell 16. Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna inte disponeras, specifikation.

Tkr	Ink. Tit.	Utfall +/- t.o.m. 2022	Prognos +/- 2023	Intäkt 2024	Kostnad 2024	+/- 2024	Ack +/- utgå. 2024
Uppdragsfinansierad verksamhet							
Uppdragsverksamhet	2552	-306	0	90	90	0	-306

Anläggningstillgångar

Tabell 17. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	10 868	10 008	11 008	15 258	17 658
Nyupplåning (+)	3 307	4 200	8 050	7 300	6 500
Amortering (-)	4 167	3 200	3 800	4 900	5 700
UB lån i Riksgäldskontoret	10 008	11 008	15 258	17 658	18 458
Beslutad/föreslagen låneram	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Ränteutgifter	-79	-200	-100	-100	-100
Summa amorteringar och ränteutgifter	4 088	3 000	3 700	4 800	5 600
Finansiering av räntor och amorteringar					
Anslag 16 01 018 ap.1	4 088	3 000	3 700	4 800	5 600
Summa finansiering	4 088	3 000	3 700	4 800	5 600

Tabell 18. Verksamhetsinvesteringar.

Tkr	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Datasystem, rättigheter mm	2 605	3 750	7 600	6 800	6 000
Maskiner, inventarier och installationer med mera	513	450	450	500	500
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar					
Summa verksamhetsinvesteringar	3 118	4 200	8 050	7 300	6 500
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordni	3 118	4 200	8 050	7 300	6 500
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	3 118	4 200	8 050	7 300	6 500

Verksamhetsinvesteringarna avser primärt kostnader för IT-utveckling.

Räntekontokredit

Tabell 19. Räntekontokredit i Riksgäldskontoret.

<i>Tkr</i>	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	2 000
Minsta behållning på räntekonto under året			
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	26 938	15 000	10 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret			
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	5 000	5 000	5 000

Myndigheten behöver normalt inte utnyttja räntekontokrediten. Utfall och prognoser avser enstaka tillfällen under året.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se